

UCHWAŁA Nr 122/XIII/2020
Rady Gminy Grudusk
z dnia 24 czerwca 2020 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny
na lata 2020 - 2023”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz.713), art.176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2020 r. poz. 821), Rada Gminy Grudusk uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się 3-letni „Gminny program wspierania rodziny”, zwany dalej „programem”, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
mgr inż. Michał Zakrzewski

Załącznik
do Uchwały Nr 122/XIII/2020
Rady Gminy Grudusk
z dnia 24 czerwca 2020 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GRUDUSK
NA LATA 2020 - 2023**

Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka pierwszą i podstawową komórką społeczną, składająca się z rodziców i dzieci. Jej stosunki nastawione są na wszechstronną realizację potrzeb jednostki, opartą na kontaktach bezpośrednich. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszym naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Oddziałuje ono na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych na podłożu, których dziecko przyswaja określone wartości, poglądy i wzory osobowe.

Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Proces kształtowania osobowości oraz przekazywanie systemu uniwersalnych wartości jest procesem bardzo trudnym. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża bowiem szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Istnieją różne zagrożenia, które mogą rzutować na proces wychowywania dziecka. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną. Nie potrafi już ona sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pozytywnie rozwiązać swoich problemów i sytuacjach kryzysowych. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Gmina Grudusk od kilku lat prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania rodziny min. poprzez realizację działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne.

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. z 2020 poz.821) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

W świetle ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust.1) ww. ustawy. Obowiązek, o którym mowa jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Diagnoza

Gmina Grudusk na dzień 31.12.2019 roku liczyła 3.648 mieszkańców.

W 2019 r. pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku zostało objętych 216 rodzin, w których żyje 560 osób, co stanowi 15,35% ogółu mieszkańców, z czego 108 rodzin to rodziny z dziećmi. Większość z tych rodzin korzysta z kilku form pomocy ośrodka pomocy społecznej.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną GOPS w Grudusku w latach 2017-2019

Rok	2017	2018	2019
Liczba rodzin	212	219	216
Liczba osób w rodzinach	593	568	560

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Tabela 2. Rodzaj udzielonych świadczeń przez GOPS w Grudusku w latach 2017 – 2019

rok	2017	2018	2019
Ogólna liczba rodzin objęta pracą socjalną	197	211	203
w tym wyłącznie pracą socjalną	122	136	129
Ogólna liczba rodzin objęta pomocą pieniężną	43	34	43
Ogólna liczba rodzin objęta pomocą niepieniężną	64	60	59
Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole	63	71	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów GOPS było bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, rodzina niepełna oraz alkoholizm.

Tabela Nr 3. Główne powody przyznania pomocy przez GOPS w Grudusku w latach 2017-2019 (liczba rodzin)

Powody	2017	2018	2019
Bezrobocie	55	43	38
Długotrwała choroba	53	48	44
Ubóstwo	48	34	25
Niepełnosprawność	28	29	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	20	16	17
Wielodzietność	12	13	15
Alkoholizm	3	3	5
Bezdomność	3	2	3
Przemoc	-	1	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Edukacja szkolna realizowana jest w dwóch szkołach: Szkole Podstawowej w Humięcinie i Zespole Placówek Oświatowych w Grudusku.

Szkoła Podstawowa w Humięcinie w roku szkolnym 2019/2020 zatrudniała 18 pracowników pedagogicznych i 3 pracowników obsługi. Do szkoły tej uczęszczało 78 uczniów. Zajęcia prowadzone są na jedną zmianę.

Natomiast w Szkole Podstawowej w Grudusku zatrudnionych jest 34 pracowników pedagogicznych i 16 pracowników obsługi. Do Szkoły Podstawowej w Grudusku uczęszcza 249 uczniów klas 1-8 i oddziału „0” oraz 62 dzieci z Oddziału Przedszkolnego w Grudusku.

W szkole tej funkcjonuje stołówka szkolna, gdzie dzieci mogą spożyć gorący posiłek. Obiady przygotowywane w stołówce w Grudusku zostają także dowożone do szkoły w Humięcinie.

Szkoły prowadzą także zajęcia pozalekcyjne i tematyczne: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze:

- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia rewalidacyjne,
- zajęcia logopedyczne,

- zajęcia rozwijające w tym:

*koło plastyczne,

*chór szkolny,

*koło historyczne,

*koło biologiczne,

*zajęcia sportowe

*muzyczno - wokalne

*rozwijające kompetencje matematyczne, informatyczne i zakresie jęz. angielskiego

Tabela nr 4. Uczniowie szkół na terenie gminy Grudusk (wg. stanu na dzień 02.03.2020r.)

	Szkoła Podstawowa w Humięcinie	Szkoła Podstawowa w Grudusku	Oddział Przedszkolny w Grudusku
Liczba dzieci	78	249	62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Obecnie dwoje dzieci z terenu naszej gminy, decyzją sądu przebywa poza rodziną biologiczną.

Zapobieganie umieszczeniu dzieci poza rodziną biologiczną powinno polegać na wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz udzielaniu jej daleko idącego wsparcia. Zadania niniejszego Programu są zorientowane na wsparcie rodziny biologicznej, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia dzieci i rodzin oraz podejmowania interwencji w sytuacji gdy rodzina nie będzie potrafiła rozwiązać samodzielnie rozwiązać swoich problemów.

Tabela 5. Liczba rodzin, które zostały objęte opieką asystenta rodziny w latach 2017 – 2019

Rok	2017	2018	2019
Liczba rodzin	7	3	4
Liczba osób w rodzinie	20	10	12
w tym dzieci	13	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Koszt zatrudnienia asystentów w poprzednich latach przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 6. Koszty zatrudnienia asystentów rodziny w latach 2017 – 2019

Okres zatrudnienia	01.03.2017 - 31.12.2017	01.10.2018 – 31.12.2018	01.01.2019 – 31.12.2019
Ogólny koszt zatrudnienia	17 163,00 zł.	6 990,00 zł.	24 625,57 zł.
w tym:			
Budżet gminy	5 664,00 zł.	3 840,00 zł.	13 449,57 zł.
Środki pozyskane	11 499,00 zł.	3 150,00 zł.	11 176,00 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudusku

Określenie zadań własnych gminy

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn.zm.) spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy zgodnie z art. 176 należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Zadania mające na celu wspieranie rodziny realizowane były min. poprzez;

- 1/ prowadzenie pracy socjalnej,
- 2/ wspieranie rodziny poprzez przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej
- 3/ zatrudnienie asystentów rodziny,
- 4/ współfinansowanie pobytu dzieci w zastępczych formach opieki,
- 5/ prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: w tym psychologicznego, prawnego i socjalnego.
- 6/ organizowanie rodzinnych spotkań, festynów i innych imprez promujących wspólne spędzanie czasu wolnego
- 7/ organizacja i współorganizacja wycieczki letniej dla dzieci

Cel Programu:

Wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Analiza działań podejmowanych w ramach Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2017-2019 na terenie gminy Grudusk w zakresie wspierania rodziny pozwala stwierdzić, że działania te są podejmowane w szerokim zakresie i umożliwiają rodzinom korzystanie z pomocy i wsparcia zarówno w ramach poradnictwa jak i opieki nad dziećmi.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Również podjęcie działań w celu nawiązania współpracy z rodzinami, które mogłyby stanowić rodzinę wspierającą dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Źródła finansowania programu

Finansowanie „gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020 – 2023” odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Grudusk, środków Unii Europejskiej, innych funduszy zewnętrznych.

Sprawozdawczość

Sprawozdanie z wykonania programu przedłożone zostanie Radzie Gminy Grudusk w terminie do 31 marca następnego roku po roku, którego sprawozdanie dotyczy.

Harmonogram zadań na 2020 rok do „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020 – 2023”

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Koszt zadania
1.	Wspieranie, inicjowanie oraz organizowanie rodzinnych spotkań, festynów i innych imprez	Współorganizacja Gminnego Dnia Dziecka i innych rodzinnych spotkań	teren gminy Grudusk	cały rok	Wójt Gminy	
2.	Praca socjalna z rodziną biologiczną	szeroko pojęta praca socjalna	teren gminy Grudusk	cały rok	GOPS	
3.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Współdział w kosztach dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	w zależności od potrzeb	cały rok	Wójt Gminy	10.000
4.	Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Zatrudnienie asystenta rodziny	teren gminy Grudusk	cały rok	Wójt Gminy	21.862
5.	Podjęcie działań mających na celu nawiązanie współpracy z rodzinami wspierającymi	szeroko pojęta praca socjalna, informowanie i promowanie	teren Gminy Grudusk	cały rok	Wójt Gminy	
6.	Wspieranie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zjawisk patologicznych w rodzinie	Ops, Szkoły, Policja, Zespół interdyscyplinarny GKRPA	teren Gminy Grudusk	cały rok	Wójt Gminy	